

ศุภเจตน์ จันทร์สาส์น : การได้ประโยชน์จากการปันผลทางประชากร : การศึกษา
เชิงประจักษ์ระหว่างประเทศ. (THE CAPITALIZATION ON THE
DEMOGRAPHIC DIVIDEND : A CROSS-COUNTRY EMPIRICAL STUDY)
อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รศ.ดร.วิไล วงศ์สืบชาติ, 165 หน้า.

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการได้ประโยชน์จากการ
ปันผลทางประชากร โดยอาศัยการวิเคราะห์การถดถอยข้อมูลอนุกรมเวลาของ 131 ประเทศซึ่ง
จำแนกเป็น 8 ภูมิภาค ในช่วงปี พ.ศ. 2513 – 2548 เพื่อหาหนทางให้ประเทศไทยมีการ
เจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อบุคคลและมาตรฐานการครองชีพของ
ประชาชนในประเทศอย่างต่อเนื่อง จากการศึกษาพบว่า อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์
มวลรวมภายในประเทศต่อบุคคลแปรผันตามอัตราการเจริญเติบโตของสัดส่วนประชากรวัย
แรงงาน อัตราการเจริญเติบโตของจำนวนปีเฉลี่ยที่ได้รับการศึกษา ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี
ซึ่งวัดโดยอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภาพของปัจจัยการผลิตโดยรวม และระดับการเปิด
ประเทศซึ่งวัดโดยร้อยละของมูลค่าการส่งออกและการนำเข้าต่อผลิตภัณฑ์มวลรวม
ภายในประเทศ ดังนั้น ประเทศไทยจึงยังคงมีโอกาสในการได้ประโยชน์จากการปันผลทาง
ประชากรครั้งที่ 1 แม้ว่าสัดส่วนประชากรวัยแรงงานจะลดลงในอนาคต ทั้งนี้จากการคาดประมาณ
พบว่า ประเทศไทยจะสามารถมีการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อบุคคล
และมาตรฐานการครองชีพได้อย่างต่อเนื่องหากภาครัฐดำเนินนโยบายที่สามารถเพิ่มปัจจัยอื่นๆ
เพื่อชดเชยการลดลงของสัดส่วนประชากรวัยแรงงานได้

เมื่อพิจารณาโอกาสในการได้ปันผลทางประชากรครั้งที่ 2 ของประเทศไทย พบว่า
ประเทศไทยยังมีโอกาสในการได้ปันผลทางประชากรครั้งที่ 2 ไม่มากนัก เนื่องจากประชากรวัย
แรงงานของประเทศไทยสามารถสะสมความมั่งคั่งได้ค่อนข้างน้อยทำให้เงินทุนที่จะโอนให้แก่
ประชากรวัยสูงอายุเพื่ออุดหนุนการบริโภคมีน้อยตามไปด้วยนั่นเอง นอกจากนี้ยังพบว่าอาจเป็นการ
ยากที่ประเทศไทยจะได้ปันผลทางประชากรครั้งที่ 2 อย่างยั่งยืน เนื่องจากความมั่งคั่งที่โอนให้แก่
ประชากรวัยสูงอายุในรูปของเงินโอนจากภาคครัวเรือนมีสัดส่วนที่สูง โดยเงินโอนจากภาคครัวเรือน
ถือเป็นรูปแบบเงินโอนที่ไม่ยั่งยืนภายใต้ภาวะเจริญพันธุ์และภาวะการตายที่ต่ำซึ่งทำให้ประชากรวัย
สูงอายุมีการเติบโตเร็วกว่าประชากรวัยแรงงาน ทั้งนี้ ระบบบำนาญแห่งชาติภาคบังคับที่ครอบคลุม
และทั่วถึง โดยเป็นระบบที่เน้นการออมและการลงทุนของประชากรวัยแรงงานในช่วงเวลาทำงาน
น่าจะทำให้ประเทศไทยได้รับการปันผลทางประชากรครั้งที่ 2 อย่างยั่งยืน

508 69520 51 : MAJOR DEMOGRAPHY

KEYWORDS : FIRST DEMOGRAPHIC DIVIDEND / SECOND DEMOGRAPHIC DIVIDEND / GROWTH RATE OF GDP PER CAPITA / WEALTH ACCUMULATION

SUPACHET CHANSARN : THE CAPITALIZATION ON THE DEMOGRAPHIC DIVIDEND : A CROSS-COUNTRY EMPIRICAL STUDY. THESIS ADVISOR : ASSOCIATE PROFESSOR WILAI WONGSERBCHART, Ph.D., 165 pp.

This study aims to investigate the factors affecting the capitalization on the demographic dividend by analyzing the data of 131 countries, grouped into 8 regions, during 1970 – 2005 to find the way to have the permanent growth of GDP per capita and standard of living of its people. Our finding reveals that the growth rate of GDP per capita is positively related to the growth rate of the proportion of working age population, the growth rate of mean years of schooling, the technological progress as measured by the growth rate of gross fixed capital formation and the trade openness as measured by export and import as percentage of GDP. Thus, Thailand's opportunity to capitalize on the first demographic dividend still exists despite the reduction in the proportion of working age population. According to the projection, Thailand will be able to have the growth of GDP per capita and the higher standard of living if the favorable policies are properly carried out to increase the other factors so that they can offset the decrease in the proportion of working age population.

After considering the opportunity to capitalize on the second demographic dividend, we find that Thailand may not have so high second demographic dividend due to the low wealth accumulation, causing the low intergenerational transfers to finance the consumption of old age population. Furthermore, it is not likely that the second demographic dividend of Thailand will sustainably last because the large portion of wealth accumulation of working age population is transferred to old age population in the form of private transfer or familial support. This familial support is not sustainable under the low fertility and mortality since old age population grows faster than working age population. The finding suggests that a compulsory funded national pension system is required for the sustained second demographic dividend.